USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **M. V.,** zast. JUDr. Pavlem Pokorným, advokátem, se sídlem Veverkova 1343/1, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 6. 2018, č. j. OAM-53/LE-VL17-VL13-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 8. 2018, č. j. 63 Az 22/2018 – 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodl tak, že žalobci se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neuděluje.

[2] Žalobu žalobce proti tomuto rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Ostravě zamítl označeným rozsudkem. K argumentaci žalobce, že na území České republiky pobývá od roku 2008, na Ukrajině nemá rodinné vazby a v České republice má vážnou známost, která s ním očekává narození dítěte, krajský soud uvedl, že tyto skutečnosti nelze podřadit pod § 12 zákona o azylu. Krajský soud dále poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu týkající se práva žadatelů o mezinárodní ochranu na rodinný život a k dopadu článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu. Uvedl v této souvislosti, že pokud žalobce hodlá svůj rodinný a soukromý život rozvíjet v České republice, měl by se snažit upravit svůj pobytový status podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje krajský soud i neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Ohledně obav žalobce z ukrajinské mafie se krajský ztotožnil se závěrem žalovaného, že se nejedná o azylově relevantní důvody odůvodňující udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud se ztotožnil také se závěrem žalovaného, že z ničeného nevyplývá, že by žalobce byl na Ukrajině v případě návratu vystaven skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti tomuto rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž krajskému soudu vytknul, že náležitě nezvážil stěžovatelem předestřené skutečnosti, že má na Ukrajině pouze matku a na území České republiky pobývá nepřetržitě od roku 2008, což vylučuje zpětnou integraci v zemi jeho původu. K České republice navíc stěžovatele vážou i rodinná pouta, neboť zde dne 20. 10. 2018 uzavřel manželství se ženou ukrajinské národnosti mající na území České republiky povolený trvalý pobyt, která pečuje o dítě české národnosti a se kterou v prosinci 2018 očekávají narození dítěte. Stěžovatel upozornil na skutečnost, že neudělení azylu by znamenalo přetrhání rodinných vztahů a jeho rodina by se dostala do svízelné finanční situace. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že nelze paušálně tvrdit, že realizace rodinného života při legalizaci pobytu nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele z hlediska humanitárního azylu. Stěžovatel dále namítl, že žalovaný správní orgán ani krajský soud nepřezkoumaly obavy stěžovatele z vymáhání dluhů ukrajinskou mafií. Závěrem stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný poukázal na judikaturu správních soudů týkající se mezinárodního závazku respektovat rodinný a soukromý život. Vyjádřil přesvědčení, že stěžovatelem uvedené skutečnosti nejsou azylově relevantní a že jediným a skutečným důvodem podání žádosti žalobce o mezinárodní ochranu je jeho snaha o legalizaci pobytu na území České republiky a snaha vyhnout se realizaci správního vyhoštění.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b)

krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žádná z těchto podmínek nebyla naplněna, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[9] Námitce stěžovatele, v níž krajskému soudu vytknul nedostatečné zohlednění svého rodinného života na území České republiky, Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Z odůvodnění rozsudku krajského soudu je zřejmé, že se touto otázkou zabýval, a poukázal v této souvislosti na relevantní judikaturu, tj. na rozsudek ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, v němž zdejší soud vyslovil, že *„ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 2. 1996 ve věci Gül proti Švýcarsku, stížnost č. 23218/94, http://echr.coe.int.) a v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu a do jaké míry je přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, resp. soukromý život na jeho území, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva přitom vyplývá, že podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (srov. rozsudek ze dne 6. 2. 2001 ve věci Bensaid proti Spojenému království, stížnost č. 44599/98).“*

[10] V rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, který krajský soud také přiléhavě zmínil, pak Nejvyšší správní soud uvedl, že je třeba *„rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování cizince [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)], od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince. Samotná nutnost vycestovaní cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území ČR, totiž tomuto cizinci neznemožňuje, aby si po návratu do země původu nepožádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona o pobytu cizinců.“*. Jak dále Nejvyšší správní soud uvedl, *„obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území ČR vytvořil. (...) Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.“*

[11] Stěžovatel o mezinárodní ochranu požádal až v době, kdy mu reálně hrozilo vycestování (z obsahu správního spisu vyplývá, že stěžovatel byl rozhodnutím Policie České republiky ze dne 28. 3. 2018, č. j. KRPE-26538-20/ČJ-2018-170022-SV, zajištěn za účelem správního vyhoštění a o udělení mezinárodní ochrany požádal dne 30. 3. 2018), z čehož je zřejmé, že důvodem, pro který stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu, je

snaha o legalizaci pobytu na území České republiky. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43, vyslovil, že „*institut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu) a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (ekonomických, osobních, rodinných) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu.*“ K obdobným závěrům dospěl také v rozhodnutích ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 – 48; ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 – 53; nebo ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 – 69.

[12] Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že řízení o udělení mezinárodní ochrany v žádném případě nenahrazuje pobytové řízení cizinců a tímto institutem nelze obcházet jiné právní předpisy. Stěžovatel pobýval na území ČR přibližně 10 let, od roku 2011 bez oprávnění k pobytu. O udělení mezinárodní ochrany však požádal až poté, co byl zajištěn výše uvedeným rozhodnutím Policie České republiky. Jeho žádost proto považuje soud za účelovou. Na výše uvedeném závěru nemůže nic změnit ani tvrzení stěžovatele, že se oženil (poté, co byl vydán napadený rozsudek krajského soudu) a jeho manželka očekává narození dítěte na území České republiky. Vztah s manželkou dle výpovědi stěžovatele trval asi rok, z toho spolu žili 4 měsíce. Důvodná není ani námitka stěžovatele, že zpětná integrace v zemi jeho původu je vyloučena, jelikož na území České republiky pobývá již od roku 2008, neboť případné problémy stěžovatele s integrací v zemi původu nelze podřadit pod důvody udělení některé z forem mezinárodní ochrany uvedené v § 12 až § 14b zákona o azylu.

[13] Nejvyšší správní soud se s přihlédnutím k výše uvedenému plně ztotožňuje se závěry krajského soudu, že článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu a že pokud žalobce hodlá svůj rodinný a soukromý život rozvíjet v České republice, měl by se snažit upravit svůj pobyt na území státu podle zákona o pobytu cizinců.

[14] Neobstojí ani názor stěžovatele, že nelze paušálně tvrdit, že realizace rodinného života při legalizaci pobytu nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele z hlediska humanitárního azylu. Humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu je specifickou formou mezinárodní ochrany. K aplikaci § 14 zákona o azylu a okolnostem zvláštního zřetele hodným se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 31. 3. 2010, č. j. 6 Azs 55/2009 – 71, s tím, že humanitární azyl je možné udělit „*např. osobám zvláště těžce postiženým nebo nemocným, osobám přicházejícím z oblastí postižených humanitární katastrofou způsobenou lidskými či přírodními faktory.*“ O žádnou takovou ani obdobnou situaci se však v případě stěžovatele zjevně nejedná.

[15] Přijatelnou Nejvyšší správní soud neshledal ani námitku stěžovatele, že žalovaný správní orgán ani krajský soud nepřezkoumaly obavy stěžovatele z vymáhání dluhů ukrajinskou mafií. Žalovaný správní orgán i krajský soud totiž tyto obavy stěžovatele shodně vyhodnotily jako nevěrohodné a zjevně účelové a tento svůj závěr řádně zdůvodnily. V této souvislosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že obavy ze strany mafie

spadají pod posouzení ochrany před útoky soukromých osob. Touto otázkou se již zdejší soud mnohokrát ve své judikatuře zabýval, a to zejména v souvislosti s potížemi občanů Ukrajiny. Již v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48, č. 169/2004 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že obavy žadatele o azyl před vyhrožováním ze strany soukromé osoby nepředstavují bez dalšího důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, tím spíše v situaci kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny. Již v rozsudku ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 – 53, Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„potíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.“*

[16] O žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebylo třeba rozhodovat, neboť kasační stížnost stěžovatele má odkladný účinek podle § 32 odst. 2 a 5 zákona o azylu.

[17] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto nepřistoupil k meritornímu přezkumu kasační stížnosti a podle § 104a s. ř. s. ji odmítl pro nepřijatelnost.

[18] Jelikož kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu